

Verenvuotohäiriöt

Lääkärikirja Duodecim

8.11.2021

Sisätautien erikoislääkäri Sami Mustajoki

- Vuotohäiriöiden ilmeneminen
- Vuotohäiriöiden syitä
- Milloin hoitoon verenvuodon vuoksi
- Kirjallisuutta

Veren hyytyminen on monimutkainen tapahtuma, jossa tarvitaan veriplasmassa olevia monia hyytymistekijöitä ja verihiutaleita. Hyytymisjärjestelmä voi häiriintyä lukuisien sairauksien ja joidenkin lääkkeiden käytön yhteydessä. Joskus hyytymistekijöiden perinnölliset muutokset johtavat hyytymishäiriöihin.

Vuotohäiriöiden ilmeneminen

Hyytymishäiriöt voivat ilmetä hyvin erilaisilla tavoilla.

- Yksi ilmenemistapa ovat tavallista runsaammat vuodot vammojen tai kirurgisten toimenpiteiden yhteydessä.
- Vuotoa voi esiintyä ilman havaittavaa vammaa; iholle ilmaantuu itsestään laajoja [mustelmia](#).
- Toinen iholla ilmenevä oire on punapilkkuinen "ihottuma", jota kutsutaan purppuraksi. Sitä esiintyy yleensä sääriä.
- Tietyissä hyytymishäiriöissä (etenkin hemofiassa) ilmenee nivelen sisäisiä vuotoja.
- Toistuvat nenäverenvuodot voivat olla merkki hyytymishäiriöstä.
- Vuotohäiriö voi aiheuttaa [runsaita kuukautisia](#), vaikka useimmiten runsas vuoto johtuu kohtuun liittyvistä paikallisista syistä.

Vuotohäiriöiden syitä

Lisääntynyt vuototaipumus johtuu useimmiten lääkkeistä, joilla ehkäistään veren hyytymistä. Tällaisia lääkkeitä ovat esimerkiksi asetyylisalisyylihappo ("aspiriini"), varfariini (Marevan®), hepariinit, klopidoogreeli, prasugreeli ja tikagrelori, apiksabaani, edoksabaani, rivaroksabaani sekä dabigatraani. Myös tulehduskipulääkkeet (ks. [Kipulääkkeet - turvallinen käyttö](#)), tietyt masennuksen hoitoon käytettävät lääkkeet ja omega-3-valmisteet heikentävät veren hyytymistä ja siten voivat lisätä vuotovaaraa.

Verenvuototaipumusta esiintyy monissa sairauksissa, kuten vaikeissa maksasairauksissa (ks. [Maksakirroosi](#)), munuaisten vajaatoiminnassa, vaikeissa infektioissa, joissakin syöpämuodoissa sekä eräissä veritaudeissa, esimerkiksi [trombosytopeniassa](#) ja [leukemioissa](#).

Verenvuotohäiriö voi syntyä perinnöllisen geenimuutoksen (mutaation) seurauksena. Tällaisia perinnöllisiä vuototauteja ovat esimerkiksi [hemofilia](#) ja [von Willebrandin tauti](#), joissa vuotojen vaikeusaste vaihtelee lievästä vaikeaan. Eräs vuotoja aiheuttava perinnöllinen sairaus on [Oslerin tauti](#). Siinä esiintyy limakalvoilla ja sisäelimissä pieniä verisuonipullistumia, jotka helposti rikkoutuvat ja vuotavat.

Läheskään aina tavallista runsaampi verenvuoto ei merkitse yleistä veren hyytymishäiriötä vaan voi johtua paikallisista rakenteellisista syistä. Seuraavissa tilanteissa yleinen hyytymishäiriö ei tavallisesti ole vuodon syynä:

- [Nenäverenvuoto](#), jonka syynä on yleensä nenän limakalvon pikkusuonen katkeaminen.
- [Runsaat kuukautiset](#) johtuvat usein kohdun lihaskasvaimista, polyypeista tai kierukasta. Aina runsaan kuukautisvuodon syytä ei tiedetä.
- Vuodot ruoansulatuskavasta (esimerkiksi [Verioksennus](#) ja [Ulosteessa verta \(veriuloste\) tai musta uloste \(meleena\)](#)) johtuvat yleensä haavaumista, suolitulehduksista tai kasvaimista.
- Silmän sidekalvon alainen verenvuoto (sugillaatio), jolloin osa silmän valkuaisesta muuttuu punaiseksi, mutta muita oireita ei ole. Syynä on hiussuonen katkeaminen, ja tila paranee itsestään.

Milloin hoitoon verenvuodon vuoksi

Verenvuodon sattuessa ei ole mahdollista päätellä, onko sen syynä yleistynyt hyttymishäiriö vai muu syy. Yleissääntö on, että epätavallisen verenvuodon yhteydessä on aina aiheellista hakeutua hoitoon.

Lisää tietoa verenvuototaipumuksesta

Ks. [Pysyvä verenvuototaipumus -opas](#) ¹ (Suomen Hematologiyhdistyksen verkkosivuilla)

Aiemmat kirjoittajat: Sisätautien erikoislääkäri Pertti Mustajoki ja veritautien erikoislääkäri Jonna Salonen

Artikkelin tunnus: dlk00098 (003.007)

© 2023 Kustannus Oy Duodecim